

Aan mevrouw M. van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid
Stadhuis
Amsterdam

Amsterdam, 13 november 2019

Geachte mevrouw Van Doorninck,

Hierbij wend ik mij als verontruste burger van Amsterdam tot u met mijn zorgen over de voorgenomen bebouwing van de Lutkemeerpolder in Osdorp met een grootschalig bedrijventerrein. Daarmee wordt biologische zorgboerderij De Boterbloem de bedrijfsvoering onmogelijk gemaakt en wordt een van de laatste stukjes landelijk gebied aan de rand van Amsterdam bedorven.

De omgeving van de Lutkemeer ken ik goed: al sinds tientallen jaren fiets ik van en naar de stad via de oude Osdorperweg om mijn ouderlijk huis in Halfweg te bezoeken. Goede vrienden wonen aan de Lutkemeerweg en [REDACTED] op een steenworp afstand van De Boterbloem. Amsterdam is in de loop der jaren steeds verder naar het westelijk gelegen Halfweg toegegroeid, maar het overgebleven groene gebied dat ertussen ligt fungeert als een belangrijke buffer tegen de verstedelijking van de regio. Voor veel mensen waaronder mijzelf betekent dat letterlijk een verademing. Als je in de drukke stad woont is het geregeld kunnen opzoeken van ruimte en groen een voorwaarde voor het ervaren van ontspanning en onthaasting. Dat de gemeente dit gelukkig ook beseft blijkt uit het feit dat enige jaren geleden 'De Tuinen van West' is gecreëerd in deze groene bufferzone. Dit niet al te grote recreatiegebied heeft een belangrijke functie voor veel mensen die even de stad willen ontvluchten. En overigens ook voor bewoners van Halfweg [REDACTED] die hier haar dagelijkse wandeling maakt.

Nu de akkers van de naastgelegen Lutkemeerpolder bebouwd dreigen te worden met grote distributiehallen, bekruipt mij het nare gevoel dat de De Tuinen van West een vrijbrief worden om de open ruimte voor de rest vol te kunnen bouwen. Dat is niet in het belang van een gezonde stad. Die open ruimte heeft landschappelijke waarde, die steeds schaarser wordt voor bewoners van de regio Amsterdam. Het groen binnen de stad staat eveneens onder druk: parken worden te klein voor het grote aantal mensen dat wil recreëren (Vondelpark) of moeten tevens dienen als festivallocatie (Westerpark); het Amsterdamse Bos en in toenemende mate het Amstelpark worden zo verstoord door ernstig vliegtuiglawaai dat rustzoekers daaruit verjaagd worden. Amsterdam groeit, maar heeft groene oases binnen en aan de rand van de stadsgrenzen meer dan ooit nodig om nog leefbaar te blijven.

Dat de grond in de regio ten westen van de stad zeer lucratief is, is algemeen bekend. Vastgoedondernemers met een vooruitziende blik hebben in het nabije verleden enorme winsten gemaakt door het opkopen en vervolgens doorverkopen aan de gemeente Amsterdam van een deel van de Lutkemeerpolder. Zij hebben daarbij ook een aandeel in de ontwikkelrechten en de toekomstige opbrengst bedongen. Of deze grond

daadwerkelijk nodig is om de regio rond Schiphol aantrekkelijk te maken voor investeerders betwijfel ik ten zeerste. Is het niet belangrijker het gebied aantrekkelijk te houden voor de mensen die er nu al wonen en recreëren? Op dit moment is de 5,5 hectare die Lutkemeer III groot is voor een bedrijf ook te huur op een bedrijventerrein op Sloterdijk. Elders heeft SADC, het samenwerkingsverband tussen Schiphol en de gemeente, nog ruim voldoende beschikbare bedrijfsruimte leeg staan, terwijl groene ruimte steeds schaarser wordt. Het zou uiterst wrang zijn als uitgerekend het laatste stukje authentiek polderlandschap van Amsterdam wordt volgebouwd met bedrijfshallen en daarmee zijn unieke waarde verliest. Temeer omdat de locatie van een bedrijventerrein een keuze is, maar die van een historisch gegroeid cultuurlandschap niet.

Ik ben mij bewust van het feit dat de gemeente Amsterdam vele taken heeft te vervullen en voor grote opgaven staat wat betreft woningbouw. Ruimte is schaars en gebieden aan de periferie van de stad worden ontwikkeld met het oog op de toekomst. Ook moet de begroting rond komen, en naar verluidt zou het tot flinke verliezen leiden als de Lutkemeerpolder een andere bestemming zou krijgen. Inkomsten uit grootschalige bedrijvigheid zijn al ingecalculeerd en de Amsterdamse burger zou de rekening moeten betalen voor het derven van deze inkomsten. Dat is het economische beeld dat maar al te vertrouwd is. Alles is heeft tegenwoordig een marktprijs, ook het niet maximaal *exploiteren van grond*.

Maar het wordt steeds duidelijker dat deze logica van maximaal profijt uiteindelijk ten koste gaat van andere waarden, die minder goed verhandelbaar zijn maar minstens zo belangrijk voor een samenleving. Dat geldt voor het economisch welzijn van de zwakkeren, die meestal niet evenredig profiteren van welvaartsgroei maar vaak juist slechter af zijn, zoals te zien is bij de huidige woningmarkt die een verdienmodel is geworden; voor de kwaliteit van werk en leven, als leraren en verpleegkundigen worden aangezet tot maximale efficiëntie ten koste van tijd voor leerlingen en patiënten; voor de volksgezondheid, als economische groei betekent dat het luchtverkeer ruim baan krijgt en steeds meer lawaai en schadelijke stoffen produceert. Econoom Irene van Staveren bepleitte onlangs in Trouw dat we de waarde van de natuur niet in een prijs moeten uitdrukken (<https://www.trouw.nl/economie/we-moeten-de-waarde-van-natuur-niet-gaan-uitdrukken-in-een-prijs~bc89bf02/>). Want alles met een prijskaartje is in principe te koop, stelt ze. Een citaat uit dit stuk: 'Wat zou de economische waarde van de Oostvaardersplassen zijn? En wat als een miljardair dat bedrag op tafel zou leggen om een privéjachtgebied te hebben? En als de provincie Flevoland met dat geld in een klap de armoede in steden als Almere en Lelystad kan oplossen?'. De enige manier om je niet in een dergelijke logica te laten verstrikken - wat voor bestuurders nog niet meevalt, die gewend zijn binnen kaders en begrotingen te opereren - is om te erkennen dat de natuur een eigen, intrinsieke waarde bezit, die niet vervangbaar is of weg te strepen tegen iets anders.

In de Lutkemeerpolder ligt zorgboerderij De Boterbloem, gerund door Trijntje Hoogendam, wier grootvader hier in 1908 begon met boeren. Er vindt kleinschalige ecologische landbouw plaats, waarvan de opbrengsten zonder tussenhandel aan de consument worden verkocht. Amsterdammers zoeken de plek ook op vanwege de mooie ligging in de polder, weg van de zakelijkheid en hectiek van de stad. Daarnaast biedt De Boterbloem mensen met een beperking een beschutte dagbestedingsplek dicht bij de

natuur. Deze manier van bedrijfsvoering lijkt ouderwets, maar is juist zeer opportuun in de huidige tijd waarin onze omgang met natuur en ecologie zo problematisch is geworden dat we de aarde stelselmatig overvragen. Landbouw bedrijven zonder de grond uit te putten en het milieu te schaden, eerlijke producten leveren waaraan niet gesleuteld is om maximaal rendement te behalen. Willen we in de toekomst verantwoord kunnen blijven produceren, dan zijn nieuwe initiatieven nodig waarbij kwalitatief goed voedsel voor een goede prijs centraal komt te staan, in plaats van een zo groot mogelijke opbrengst per hectare. De Boterbloem is qua omvang een bescheiden bedrijf, maar bewijst wel dat het mogelijk is om in balans met de omgeving landbouw te bedrijven.

Helaas dreigt [REDACTED] nu door de ontwikkelplannen voor Lutkemeer III te moeten wijken omdat op de landbouwgrond van De Boterbloem een groot distributiecentrum zou moeten verrijzen. Heel pijnlijk vanwege de voorgeschiedenis - *eigendom werd omgezet in pacht, pacht in gebruik, en de gebruiksovereenkomst met de gemeente kan jaarlijks worden opgezegd*. Een aanbod om in de boerderij te blijven met slechts 3 ha grond werd door haar afgewezen omdat dit haar bedrijf onmogelijk zou maken. Nu wordt ze, als Fase 2 van het bestemmingsplan wordt uitgevoerd, ook nog uit de boerderij verjaagd. Maar dit is niet alleen een hard gelag voor haar en haar man. Heel veel burgers is er veel aan gelegen om De Boterbloem en het landelijk karakter van de Lutkemeerpolder te behouden. Er is door de stichting Behoud Lutkemeer een alternatief plan ontwikkeld om de van de Lutkemeer een 'biopolder' te maken, met coöperatieve, milieuvriendelijke landbouw ten behoeve van de stad Amsterdam. Een prachtig initiatief dat op grotere schaal de principes van De Boterbloem hanteert en een aandeel levert in de voedsel economie van de stad. Maar dan met behoud van het unieke karakter van de Lutkemeer en in harmonie met de omgeving. Rustzoekers en recreanten zijn niet blij met een 'dozenlandschap' en een grote meerderheid van de bevolking vreest verdere verrommeling van de steeds schaarser wordende natuur (zie de uitkomst van de stand.nl enquête op 11 november jl., <https://www.nporadio1.nl/standpunt/2019-11-11>). Niet alleen een boerin als [REDACTED] maar ook stedelingen zijn gehecht aan het 'ouderwetse' agrarische landschap dat kenmerkend is voor Nederland. En waar dat verloren gaat krijg je het niet meer terug.

Wanneer de gemeente Amsterdam de bestemming biopolder toekent aan de Lutkemeer benut zij een unieke kans om landschappelijke waarde en economische ontwikkeling te combineren. Dat een wijziging van het bestemmingsplan financieel verlies betekent, valt niet te ontkennen, al zijn de te derven inkomsten speculatief en sterk afhankelijk van de economische conjunctuur. Nu we echter als samenleving steeds meer stuiten op de onverbiddelijke grenzen aan de groei is het moment aangebroken om nieuwe wegen in te slaan en te kiezen voor een ander economisch model. Dat betekent een keuze voor de minder vanzelfsprekende, en in traditonele termen minder winstgevende optie. Maar daarmee ontstaan kansen op nieuwe, duurzame vormen van economische bedrijvigheid. Niet te verwarren met de 'duurzaamheid' waarmee veel bedrijven zichzelf tegenwoordig promoten, omdat zij weten dat dit aantrekkelijk klinkt voor beleidsmakers en voor klanten die een groen imago willen uitstralen. Ook Business Park Amsterdam Osdorp doet volgens eigen zeggen aan circulaire economie, waaronder zij onder meer het stimuleren van hernieuwbare energie en een pilot met e-bikes rekenen. Dat is niet verkeerd, maar maakt de de daar te vestigen bedrijven natuurlijk niet duurzaam in de werkelijke betekenis van het woord. Grootschalig produceren en winst

Hoogachtend,